

K ü l ö n f é l é k.

Fekete Gábor kinevezése. Fekete Gábort, marosvásárhelyi kir. táblai tanácselnököt a király a kolozsvári *királyi ítélő-tábla elnökévé* nevezte ki. Régen volt az, mikor unitárius ember a bíróságnál ily magas állásba juthatott. A mostani szabadelvű kormányzásnak kellett jőni, hogy ily eset annyi idő után ismét megtörténhessék. E kinevezés kétségtelenül ama demokratikus elvekre vall, melyek a mai államkormányt annyira áthatják, s melyekben jobb időknek a jeleit szemlélhetjük. Nagy változás valóban. Tehetség és tanultság ma a minősítés, s nem a régi állam-egyházi kötelékbe tartozás; a legjobb arravalóság, s nem egy túlélt, hivatalos hitvallás. És hogy Fekete Gábort ily minősültség juttatta a magas, kitűnő állásba, ez csak fokozza azt az örömet, melyet kinevezetésén baráti rokonszenvvel érezünk.

A világ nagy talányai. Du Bois Reymond, a hírneves természet-tudós ezelőtt néhány évvel tartott és most újra kiadott „A világ nagy talányai“ című felolvasásában hét talányt jelöl meg, melyeket a természettudósok meg nem oldhatnak. Ezek: anyag és erő, a mozgás és élet eléállása, a természet célszerű bérendezése, az eszmélés és eszes gondolkodás eléállása, és végre a szabadakarat. A kiváló tudós azt mondja: „Az emberi szellemnek nem lehet ezekben a dolgokban ellenmondás nélküli eredményre jutni; mi azért a helyett hogy a természetlen speculatiók körében forognánk vagy az öncsalódás kardjával akarnók a csomót szétvágni, előbb becsüljük ennél, hogy a dolgoknak ugy való szemléléséhez tartsuk magunkat, a mint vannak.“ Csakugyan Du Bois-Reymond egy más alkalommal ugyanebben az értelemben mondotta e híressé vált szavakat: *ignoramus et ignorabimus.* Más jeles természet-tudósok is, mint Virchow, Helmholtz, Nägeli a meg nem ismerhetést az igaz tudás ismertetőjéül állították fel. S hozzájuk csatlakozik a nagy angol természetvizsgáló Tyndal, a ki magát és tudóstársait „nem-tudóknak“ mondotta. A nem-tudásnak, a meg nem ismerésnek e bevállása értékes eredménye lenne a tudós gondolkodásnak, ha meg volna az a következménye, hogy a vezérlő szellemeket a pantheistiko-materialistikus világnézettről a theistikus ideális nézet tisztaságára vezetné, a mint

azt a kereszténység és keresztény hit ajánlja nekünk. Hogy az ismeretben csak bizonyos határokig lehet menni, épp ennek az emberi gondolkodás elégtelenségét kell elismertetnie és a keresztény hitnek nagy értékét az ember egész lényére való boldogító hatásában.

Gyöngyösy István †. Az Úr kedvez az ő szolgálóinak. 86 évet engedett neki, melyből 50 évnél többet lelkészi szolgálatban töltött, pályáját mint segéd-pap Kolozsvárt kezdve, mint rendes pap néhány évig Tordán, azután Vargyason folytatva és végezve. Az Úr kedvezett neki abban is, hogy jól szolgálhassa. Gyöngyösy munkásságával és jeles beszédeivel mindenütt köztiszteletet nyert. Beszédei közül folyóiratunk is adott közre, s külön nyomtatásban is jelent meg nem egy alkalmi beszéde. Az udvarhelyi egyházkörnek több ideig volt esperese is. Nyugalomba lépése után Marosvásárhelyre vonult fiához, Gyöngyösy Béla kir. erdőmesterhez. Az eleven ősz férfi akárhányszor mondotta, hogy igen hamar lemondott a papságról. Boldog szolgálta! ki ily sohajokat bocsátottál fel. De Uradat szolgáltad akkor is, midőn nyugalomban azokkal társalogtál, a kik előtted mentek, s egyházad hű fiainak, folyóiratunk egyik füzetében emléket szenteltél a Rédigereknek és Szentiványi Mihály jeles írónak. Emléked áldott! . . .

Az ev. reformátusok veszteségei. Az ev. reformátusok oct. hóban elvesztették: *Berde Sándor*, nagy-enyedi theol. tanárt, ki a bibliamagyarozattannak volt rendes tanára s a Kolozsvárt felállítandó facultásnak, melyhez előre jelölve volt, tudományánál fogva egyik reménye. A másik veszteségük: *Szakács Mózes*, székelyudvarhelyi tanár, kiben a régi prot. tanároknak egyik mintaalakja költözött el.

Gyász hír. *Özv. Bedő Sándorné, szül. Bereczki Károlina †* oct. 10-én, életének 63-ik s második özvegységének 9-ik évében. A Marosvásárhelyt 1854 márt. 10-én kivégzett székely vértanú Gálfy Mihálynak volt a neje, s később városfalvi Bedő Sándor birtokosnak. A nemes keblű honleány utolsó éveit Székelyudvarhelyt töltötte s ott is helyeztetett végnyugalomra nagy részvétől kísérve. Az elhunytat Sándor Mózes tanfelügyelő neje, Gálfy Kata és Péterfi Lajos tanár neje, Gálfy Klára mint édes anyát s illetve mint nagyanyát gyászolják.

Aranykönyv.

A BUDAPESTI UNITÁRIUS EGYHÁZKÖZSÉG JAVÁRA TETT ADOMÁNYOK.

(45-ik közlemény.)

A *lelkészi alap* javára 1892-ben: Karl Irén 25 frt. Mahling Józefa 30 frt. Bendsen Mária 50 frt. Nalesznik Anna 50 frt. Vitalsky Antal 10 frt. Susich Mária 10 frt. Jedlicska János 15 frt. Aradi Gerő 5 frt. Dr. Horváth János (1890—92-re) 15 frt. Szondy Etelka 20 frt. R. Nagy Miklós 20 frt. Rend Domokos és neje 5 frt. Tóth Kálmán 15 frt. Tiszler Katalin 20 frt. Zeilinger Róza 15 frt. Szabó Gyula 40 frt. Kovatsicsné 5 frt. Meixner Hermin 15 frt. Schmidt Lajos 20 forint.

Derzsi Károly gyűjtése a 193. számú gyűjtőkönyven (a már közölt 320 frt. után): Karris J. 10 frt. Kilik P. 5 frt. Jánoki Román 2 frt. Jelínek M. 12 frt. Verhár J. 5 frt. Thuróczy R. 5 frt. Simon Sándor 5 frt. Kaiser Alajos 10 frt. Dervarics Gy. 5 frt. Mittermann 4 frt. Jezerniczky 7 frt. Együtt 70 frt.

1893-ban: Molnár János 2 frt. Auer Józefa 50 frt. Reisz Antonia 10 frt. Pattyánszky Mihály 100 frt. Rainer Teréz 50 frt. Virágh Irma 20 frt. Fischer Róza 15 frt. Demel Anna 50 frt. Bucsányi Izabella 20 frt. Jancsó Antonia 20 frt. Aigner Kornélia 30 frt. Jakula Mária 13 frt. Telegdi Gy. 10 frt. Véber Zsuzsánna 10 frt. Koszta Lujza 15 frt. Treinska Octavia 20 frt. Reitter Ádám 15 frt. Horváth Julia 10 frt. Pausperl Paulina 50 frt. Perczel Ferencz és neje 100 frt. Moser Amalia 50 frt. Voight Gizella 10 frt. Jäger Ágoston 20 frt. Beleznai Katalin 6 frt. Dr. Szilágyi F. 25 frt. Kárász Péter 10 frt. Boncza Miklós (kir. mentvény) 50 frt. Hoffmann Mária (liga-mentvény) 50 frt. Chikan Ilona 10 frt. Dérczy Mária 15 frt. Brenner Kata 50 frt. Lederer Zsófia 50 frt. Rónayné 5 frt. Eisenmanné 25 frt. Cziráky János gr. 50 frt. Latinovics Jánosné 100 frt.

Hevér Géza 67. számú gyűjtőkönyvén: Hevér és neje 8 frt. Mamusich L. 1 frt. Vojnics M. 1 frt. Vojnics F. 50 kr. Együtt 10 frt. 50 kr.

Budapesten, 1894. október hó.

DERZSI, lelkész.